

dr. Alija Muhammed es-Sallabi

**Život i djelo posljednjeg
Vjerovjesnika**

prikaz i analiza događaja

Predgovor izdavača

Allahove su blagodati brojne i kad bismo se usudili da ih nabrajamo, ne bismo ih nikad mogli pobrojati. Neke blagodati smo potanko spoznali, a neke nismo niti to možemo. Samo Allahu, azze ve dželle, zahvaljujemo na svemu tome, i neka je salavat i selam na sve Njegove vjerovjesnike i sve sljedbenike Istine do Sudnjega dana.

Hvala Allahu i na ovoj posebnoj blagodati kojom nam je, kao kolektivu, džematu "Hidžra", ukazao počast da budemo pomagači islama i radimo na njegovom širenju i vraćanju ponosa islamu i muslimanima. Allaha Uzvišenog molimo da nam olakša naš rad i zalaganje u hizmetu islamu i muslimanima i da učini da nam zadnja djela buda najbolja, a On je Milostivi i kadar je to učiniti.

Njegove plemenite riječi koje je objavio u Svojoj časnoj Knjizi:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن نَّصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾

"O vjernici, ako Allaha pomognete, i On će vama pomoći i korake vaše učvrstiti"¹, bile su dovoljne kako prvoj i najboljoj generaciji ovog ummeta, tako i potonjim generacijama da založe svoje imetke i svoje živote u širenju ove jedine kod Allaha ispravne vjere – islama. Allaha Uzvišenog molimo da i nama ove riječi budu dovoljne da ustrajemo i ne posustanemo na Pravom putu.

Čast nam je obradovati svakog vjernika i vjernicu prijevodom još jednog dragulja iz riznica islamske literature. Ovaj dragulj, čiji je naslov **"Život i djelo posljednjeg Vjerovjesnika – prikaz i analiza događaja"**, napisao je uvaženi učenjak dr. Alija Muhammed es-Sallabi, Allah ga sačuvao i dugo poživio. Iz samog naslova možemo zaključiti da ovo djelo podrobno govori o životu posljednjeg Allahovog vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, našeg najvećeg uzora. Riječi preporuke muslimanima za čitanje i proučavanje ovog djela smatramo suvišnim, ali koristimo ovu priliku da ovo djelo preporučimo svim nemuslimanima, kako bi se upoznali sa biografijom onoga koji je poslan svim ljudima do Sudnjeg dana.

Allaha molimo da obilato nagradi svakog pojedinca koji na bilo koji način pomaže rad džemata te na taj način omogućava džematu da uspješno realizira mnoge projekte od kojih je i izdavanje ovog vrijednog djela. Molimo Uzvišenog Allaha da obilato nagradi autora, prevodioca, izdavača i sve one koji su na bilo koji način učestvovali i pomogli u izdavanju i štampanju ovog djela.

Ciljevi i principi džemata "Hidžra" su sljedeći:

- Zalažemo se za izvorni islam, utemeljen na Kur'anu i sunnetu, a protiv smo svake novotarije u vjeri;

¹ Prijevod značenja Muhammed, 7.

- Zalažemo se da svi ljudi, muslimani i nemuslimani, shvate smisao života i bit postojanja na ovom svijetu, da pristupe izučavanju prijeko potrebnog, onoga u čemu je istinska sreća i prosperitet cijelog čovječanstva na oba svijeta;
- Pozivamo sve ljude u čisti tevhid, tj. vjerovanje u jednoću Uzvišenog Allaha, subhanehu ve te'ala, i činjenje ibadeta samo Njemu, odnosno sprečavanje širka, najvećeg grijeha, koji Allah neće oprostiti onome ko se zbog njega ne pokaje;
- Nastojimo slijediti srednji, umjereni put ehli-sunneta i džemata, a uzor su nam prve, najbolje generacije ovog ummeta;
- Srednji, umjereni put nije put običaja, niti ljudskih nahođenja i pretpostavki, kao ni sredina između istine i neistine, kako neki savremenici žele prikazati;
- Također, srednji put nije ni krajnost, bilo da se radi o popuštanju u vjeri ili pretjerivanju i dodavanju onoga što nije od nje;
- Slijedimo islamsku ulemu koja svoje stavove zasniva na Kur'anu i sunnetu i koja je prepoznatljiva po tome;
- Stava smo da je islam vjera koja svojim plemenitim propisima obuhvata cjelokupni ljudski život, pojedinca i zajednicu, i da nije ograničena samo na ibadete (obredoslovlja);
- Nastojimo oživjeti prakticiranje islamskih propisa u svim segmentima života, i to je naš prioritetni zadatak;
- Nastojimo pružiti pomoć svim pripadnicima Allahove vjere, islama;
- Naša saradnja s muslimanima zasniva se na dobročinstvu i bogobožnosti;
- Smatramo da se muslimani ne smiju dijeliti na grupe i partije, već je dužnost svima čvrsto se prihvatiti za Allahovo uže (Kur'an i sunnet), ali ne pod bilo kakvim i bilo čijim principima;
- Zalažemo se za stjecanje i širenje šerijatskog znanja, koje trasira put uspjeha na dunjaluku i ahiretu;
- Smatramo da su djela i riječi sastavni dio imana, koji se, opet, povećava i smanjuje, shodno djelima – suprotno shvatanju murdžija;
- Smatramo da veliki grješnici – izuzev onih koji učine širk ili nevjerstvo ili se odmetnu od islama – nisu nevjernici, već su grješnici, suprotno tvrdnjama haridžija;
- Smatramo da svi moramo pomagati muslimanima i štititi ih, zalagati se za interese islama i muslimanâ, ma gdje bili, pružiti zaštitu slabima i obespravljenima te sprečavati silnike i nepravednike u činjenju zla;
- Zagovaramo princip da se vraćanjem ispravnom slijeđenju Kur'ana i sunneta uspostavlja istinsko islamsko bratstvo koje je, Allahovom voljom, put ka prosperitetu muslimana;
- Tvrdimo da je emanet vjere islama najveći emanet koji je čovjek preuzeo na sebe i za koji će biti pitan.

Predgovor mr. Safeta Kuduzovića

Istrajnost na Pravom putu predstavlja primarni cilj svakog vjernika. Jedini put kojim musliman može doći do zadovoljstva Uzvišenog Gospodara jeste dosljedna primjena primarnih izvora islama objedinjenih u Kur'anu i sunnetu. Allahova Knjiga kao temeljna osnova dini-islama sadrži brojne općenitosti koje su detaljno pojašnjene riječima ili postupcima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Stoga su neki učenjaci iz generacija odabranih prethodnika govorili: "Sunnet sudi Kur'anu, dok Kur'an ne sudi sunnetu", misleći da hadis pojašnjava, usmjerava i definira mnoge kur'anske sažetosti, što nije slučaj u obrnutom smislu. Budući da sunnet nije proizvoljna praksa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i plod ljudskog razmišljanja, možemo slobodno kazati da se radi o pojašnjenju Kur'ana objavom. Poznati učenjak iz druge, odabrane generacije Hasan b. Atije rekao je: "Džibril, alejhis-selam, dolazio je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, sa sunnetom kao što mu je dolazio sa Kur'anom."¹

Dakle, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, svojom je praksom pojasnio kako primijeniti islamski vjerezakonik u praktičnom životu. Svako razumijevanje ili primjena islama koji oponiraju ovoj praksi bivaju ništavni i bezvrijedni, jer se ne slažu sa onim što Uzvišeni Allah traži od Svojih robova. Ova činjenica bezrezervno aludira na obavezu i vrijednost proučavanja životopisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, budući da se radi o nepogrešivoj primjeni Kur'ana. Stoga su islamski učenjaci kroz generacije pisali zasebna djela u kojima su tretirali tematiku životopisa Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, te način njegove primjene u praktičnom životu. U tom kontekstu napisane su stotine djela različitih po obimu i pristupu ovoj tematici. Uprkos tome, izučavanje životopisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, do današnjeg dana nije prestalo davati svoje plodove, niti će ovaj izvor presušiti do Sudnjeg dana. Svako novo pisanje o životu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, otkriva nove tajne i metode liječenja raznoraznih devijacija u koje upadaju kako nemuslimani tako i mnogi sljedbenici islama.

U novije vrijeme mnogi učenjaci su analizirali život Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, odabirući različite metode u samom pristupu ovoj tematici kao i pokušaju usklađivanja praktičnog života Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i savremenih životnih izazova pred kojima u beznađu cijelo čovječanstvo stoji paralizirano. Allahovom voljom i Njegovom dobrotom, potom inicijativom i trudom udruženja Hidžra iz Holandije, na naš jezik je prevedena knjiga **"Život i djelo posljednjeg Vjerovjesnika – prikaz i analiza događaja"**, autora dr. Alije es-Sallabija. Kada je riječ o savremenom izučavanju životopisa Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ovo djelo predstavlja pravi unikat i veliko osvjježanje naše, dakako,

¹ Ed-Darimi, sa ispravnim lancem prenosilaca.

skromne islamske biblioteke. Autor, Allah ga sačuvao, pristupio je pisanju ovog lijepog djela na krajnje ozbiljan, odgovoran i nadasve naučan način. Ovu studiju započeo je predislamskim periodom dajući mu decidan presjek s različitih aspekata, zatim je govorio o Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u periodu prije poslanstva, potom autor čitaocima upoznaje sa fokusom tematike i životom Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kao poslanika, sve do zadnjeg momenta njegovog života.

Pored hronološkog rasporeda događaja, jednostavnosti u izražavanju i njenoj konciznosti, autor je gotovo svaku činjenicu potkrijepio relevantnim dokazima ili je ukazao na originalno djelo kojim se poslužio u datom momentu, što znatno povećava težinu naučnog opusa. Nakon bitnih događaja, autor je na veoma pristupačan i poučan način spomenuo pouke, poruke i koristi iz dotičnih događaja, što predstavlja vrijedno pomagalo za razumijevanje životopisa Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Iskreno se nadam da će ova knjiga, zbog svojih unikatnih kvaliteta, naići na najbolji prijem kod široke čitalačke publike, osobito kod miljenika islamske historije općenito, a životopisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, posebno. Toplo je preporučujem imamima, učenicima medresa, studentima, kao i profesorima islamskih nauka da pojašnjavaju ljudima njen sadržaj i odgajaju muslimansku omladinu u duhu njenih poruka koje vidno emaniraju na stranicama ovog vrijednog djela.

Budući da prevođenje ovoga djela predstavlja esencijalan pokušaj oživljavanja islamskih nauka i naše prilično skromne biblioteke, molim Uzvišenog Allaha da najboljom nagradom obaspe autora, prevodioca, izdavača i sve one koji su pomogli da ovo djelo ugleda svjetlo dana na našem jeziku. Amin!

Mr. Safet Kuduzović

Sarajevo, 29. rebi'ul-evvel 1433. h.g. / 21. februar 2012. g.

Predgovor Nezima Halilovića Muderrisa

Hvala Allahu, subhanehu ve te'ala, koji je, iz Svoje neiscrpne milosti, ljudima slao poslanike, a pečat poslaničke misije povjerio Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, koji je poslan cijelom čovječanstvu:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَآفَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ ﴾

"Mi smo te poslali svim ljudima da radosne vijesti donosiš i da opominješ, ali većina ljudi ne zna!"¹

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾ ﴾

"A tebe smo poslali kao milost svjetovima."²

Allahovom, dželle šanuhu, voljom, ummet Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, do Sudnjega dana ima dva vrela sa kojih se napaja i čuva od zablude, kao što stoji u hadisu koji prenosi Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Ostavljam vam dvije stvari; nećete zalutati ako ih se budete pridržavali: to su Allahova Knjiga i moj sunnet."*³

Zbog toga je potrebno da sira (životopis) Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bude dostupna i jasna svim ljudima, kako bi je u izvornom obliku pripadnici ummeta pretočili u svoje živote, kao što je to činila najbolja generacija muslimana, a to su ashabi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji su na putu islama žrtvovali svoje imetke i živote, i kojima je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio draži i od njih samih, jer je to preduvjet ispravnosti imana.

Enes ibn Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Niko od vas neće biti pravi mu'min sve dok mu ne budem draži od djece, roditelja i svih ljudi!"⁴*

Abdullah ibn Hišam prenosi: "Bili smo kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je uzeo za ruku Omera ibn Hattaba. Omer mu reče: "Allahov Poslaniče, draži si mi od svega, osim od mene samoga." Pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Ne, tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, sve dok ti ne budem draži od tebe samoga!"* Tada mu je Omer rekao: "Sada si mi, tako mi Allaha, draži od mene samoga!" *"Sada (je dobro), Omere!"*, reče Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.⁵

Ljubav prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ogleda se u slijeđenju njegovog sunneta, a zlatna generacija ashaba nije postavljala pitanja i potpitanja na ono što je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, tražio od njih ili što im je

¹ Sura Sebe', 28.

² Sura El-Enbija', 107.

³ Malik i El-Hakim.

⁴ El-Buhari.

⁵ El-Buhari.

zabranjivao, jer su bili uvjereni da **"on ne govori iz svoga hira"**¹ i sve što je govorio, on je na najljepši način primjenjivao u svome životu. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio ih je da je postavljanje mnogobrojnih pitanja od strane naroda kojima su dolazili poslanici prije njega bilo uzrokom njihovog dalaleta i grijeha.

Iščitavao sam ili bolje reći izučavao siru Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, iz više izvora, uglavnom na arapskom jeziku, i pune dvije i po godine sam redovno petkom, poslije akšam-namaza, u džamiji Kralja Fahda u Sarajevu, držao predavanja iz sire. Radovali su me raznovrsni izvori i različiti pristup izučavanju života Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ali sam svaki put osjećao da se još mnogo toga može kazati i izvući pouka. Kada sam dobio radnu verziju prijevoda djela koje je pred nama, bio sam posebno obradovan jer sam u njemu našao odgovore na određena pitanja, detalje i postupke Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Naime, radi se o djelu čiji je autor pokušao i u dobroj mjeri uspio da na sasvim jedan novi način pristupi životopisu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je inspiracija ummetu sve do Sudnjega dana.

Na ovakav način mogu pisati samo dobro produhovljeni mu'mini i vrsni alimi, koji se trude da život usklade sa sunnetom Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i tu ljubav prenesu na druge, a u ovom slučaju čitaoce ovog vrijednog djela, koje će, inšallah, zasigurno zauzeti veoma važno mjesto u izučavanju sire, koja predstavlja neiscrpno, čisto i bistro vrelo sa kojeg se može i treba naučiti živjeti i žrtvovati na putu Allaha, subhanehu ve te'ala.

Problem sa kojim se susreće ummet u savremenom dobu jeste nedovoljno poznavanje sire Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i primjena njegovog sunneta samo u nekim fragmentima, zanemarujući onaj važniji dio koji se posebno tiče ibadeta i međuljudskih odnosa. Pitanja oko kojih pojedinci ummeta raspravljaju su, slobodno možemo reći, drugorazrednog tipa, dok pored nas promiču veoma važna pitanja i izazovi. Zato je važno da ummet, a na prvom mjestu ulema, odredi prioritete i da svojim životima svjedoče islam, onako kako je to činio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao naš najbolji uzor.

Neka je salavat i selam na tebe, Allahov Poslaniče, uz dove Allahu, subhanehu ve te'ala, da nas učini časnim sljedbenicima tvoga sunneta, da zaslužimo tvoju milost na Sudnjem danu, i da nas počasti društvom poslanika, iskrenih, šehida i dobrih ljudi!

Nezim Halilović Muderris

Sarajevo, 27. rebi'ul-evvel 1433. h.g. / 19. februar 2012. g.

¹ En-Nedžm, 3.

Predgovor Hajrudina Ahmetovića, prof.

Sva hvala pripada samo Allahu, Gospodaru svih svjetova, koji je bogobožnima pripremio lijepu završnicu! Svjedočim da nema istinskog boga dostojnog obožavanja osim Allaha, istinskog Boga svih ljudi, prvih i posljednjih, Onoga čijom moći opstojе nebesa i Zemlja! Istinski spas je u pokornosti Njemu Uzvišenom, ponos u poniznosti prema Njemu Svevišnjem, uputa u Njegovom svjetlu, istinski život u Njegovom zadovoljstvu, a jedni spas i uspjeh u iskrenosti i istinskom obožavanju samo Allaha, Jednog i Jedinog!

Svjedočim da je Muhammed Allahov rob i Njegov poslanik, povjerenik Njegove Objave i Njegovo najbolje stvorenje! Uzvišeni Allah poslao je Poslanika sa jedinom ispravnom vjerom, jedinim Pravim putem. Poslao ga je kao milost svim svjetovima, kao upućivača na Pravi put, predvodnika svih bogobožnih i kao dokaz protiv svih stvorenja. Uzvišeni Allah naredio je svim ljudima da slijede, iskazuju poslušnost i pokornost Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, uvažavajući ga i pomažući na putu pozivanja u islam. Svim sljedbenicima Svoga Poslanika, koji mu iskazuju iskrenu ljubav i ispunjavaju njegova prava, Allah je pripremio ogromnu nagradu, a onima koji se suprotstavljaju njegovom pozivu i naredbama, Uzvišeni je propisao poniženje i jad.

Practiciranje jedine ispravne vjere i ustrajnost na Pravom putu predstavljaju osnovu Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, poziva. Ispravno razumijevanje i practiciranje vjere moguće je ostvariti proučavanjem Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života, kroz njegove postupke, naredbe i zabrane.

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, živio je i u mirnodopskim i u ratnim okolnostima, boravio je u svome mjestu, a i putovao, prodavao je i kupovao, uzimao i davao, stupao u kontakt sa ljudima u svim stanjima i nijedan dan nije se odvojio niti izolirao od ljudi.

Uzvišeni Allah poslao je Svoga Poslanika u vremenu kada su ljudi tamarali tminama zabluda, kada su svoju fitru – urođenu vjeru, iskrivili, udaljili se od Allaha i ogrezli u mnogoboštvo. S Allahovom pomoći, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, uspio je izvesti ljude iz tmina na svjetlo, iz zablude na uputu, iz čemera i jada u beskrajnu sreću. Na putu pozivanja u jedinu ispravnu vjeru od brojnih ljudi doživljavao je razne vrste uznemiravanja i nasilja, ali je pobjeda na kraju pripala njemu.

Ashabi su ga voljeli više negoli same sebe. Svoje živote, porodice i imetke žrtvovali su za njega. Slijedili su ga i povodili se za njim u svim životnim segmentima. On je bio svjetiljka čijim su nurom sebi osvjetljavali put, vodič čijim su stopama hodili, pa su slijedeći njegovu uputu postali predvodnici čovječanstva.

U današnjem vremenu u muslimanskom društvu vladaju razvrat, slabost, podijeljenost, potčinjenost Allahovim neprijateljima, a osnovni razlog ovakvog sta-

nja je ostavljanje slijeđenja Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, odbacivanje njegove upute i njegovog sunneta. Uzvišeni Allah je rekao:

﴿وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٤﴾﴾

"A ako mu se budete pokoravali, vi ćete biti na uputi! I na Poslaniku nije ništa drugo osim da jasno dostavi!"¹

Također je rekao Svevišnji:

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٣﴾﴾

"Neka se pričuvaju oni koji se suprotstavljaju njegovim (Poslanikovim) naredbama da ih ne pogodi smutnja ili da ih ne snađe bolna patnja!"²

Jedan od načina ostavljanja slijeđenja Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jeste i površno iščitavanje njegovog životopisa na nekakvim prigodama, simpozijima i sl., bez praktične primjene u životu.

S druge strane, pojedini muslimani fokusirali su se na izučavanje samo jednog dijela Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, životopisa, uglavnom na period vođenja bitki, zanemarujući ostale događaje koji po svojoj važnosti nimalo ne zaostaju za zbivanjima tokom ratnih okolnosti.

Ovo površno izučavanje sire Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ako se može nazvati izučavanjem, proizlazi iz neznanja o obaveznosti slijeđenja Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prihvatanja njegove upute i poviđenja za njim u svim segmentima života, što je jedan od ključeva iskrene ljubavi prema Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem.

Također, nezavidan odnos današnjih muslimana prema slijeđenju Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, posljedica je nepoznavanja i nerazumijevanja mnogobrojnih detalja iz njegovog života te nesposobnosti da se iz tih detalja uzmu pouke i svoj život uskladi s njima.

Iz svega ovoga uviđa se značaj temeljitog proučavanja Vjerovjesnikovog života uz obavezno uzimanje lekcija, pouka i poruka kojima obiluje životopis Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Za razliku od drugih autora Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, životopisa, koji su Poslanikovom životu pristupali isključivo kroz sakupljanje predaja o toj tematici, uvaženi učenjak dr. Alija Muhammed es-Sallabi, Allah ga sačuvao i poživio u imanu i dobrim djelima, u djelu **"Život i djelo posljednjeg Vjerovjesnika – prikaz i analiza događaja"** sakupio je predanja iz Vjerovjesnikovog života, a zatim temeljito analizirao sve događaje i ekscerpirao iz njih mnogobrojne koristi i poruke, od kojih će muslimani u današnjem vremenu imati nebrojene koristi. Detaljan pregled i analiza događaja iz života Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve

¹ Sura En-Nur, 54.

² Sura En-Nur, 63.

sellem, od rođenja pa sve do smrti, predstavlja jedan sasvim originalan i unikatan pristup izučavanju ove tematike, naročito na našem govornom području.

Detaljnim proučavanjem života Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, autor je svim muslimanima ponudio ispravnu sliku Poslanika kao muža, oca, vođe, ratnika, vladara, političara, dajje, skromnog pobožnjaka, sudije.

Navodeći i analizirajući događaje vezane za život Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, autor je istovremeno tretirao i analizirao detalje iz života brojnih plemenitih ashaba, razvijajući na taj način našu ljubav prema odabranoj generaciji i podstičući nas na njihovo slijeđenje.

Iskreno se nadam da će svaki vjernik u ovome djelu pronaći rješenja za svoje svakodnevne probleme, iskušenja, nedoumice i nerazumijevanja, ono što će mu olakšati životni put, te da će, čitajući ovo korisno djelo i prakticirajući spomenuto u njemu, izgraditi svoju islamsku ličnost i živjeti najljepše trenutke svoga života.

Sva hvala pripada samo Allahu i neka su Allahov salavat i selam na Allahovog Poslanika, njegovu časnu porodicu i sve ashabe!

Hajrudin Tahir Ahmetović, prof.

Doboj, 5. rebi'ul-evvel 1433. h.g. / 28. januar 2012. g.

Uvod autora dr. Alije Muhammeda es-Sallabija

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog

Hvala Allahu, Njega slavimo i od Njega pomoć i oprost tražimo. Utječemo se Allahu od zla naših duša i loših djela.

Koga Allah uputi na Pravi put, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga Allah ostavi u zabludi, niko ga ne može uputiti na Pravi put.

Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha, Jedinog, koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾﴾

"O vjernici, bojte se Allaha istinskom bogobojažnošću, i nipošto ne umirite drugačije osim kao muslimani."¹

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنَسَاءً ۚ وَأَتَقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ ۚ وَالْأَرْحَامَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾﴾

"O ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas je stvorio od jedne osobe, od koje je i njen par stvorio, a od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. Bojte se Allaha, čijim imenom jedni druge molite, i čuvajte rodbinske veze. Allah, doista, nad vama bdije."²

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۖ فَقَدِ افْتَرَقَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾﴾

"O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam vaše oprostiti. A onaj ko se bude pokoravao Allahu i Poslaniku Njegovu – postići će veliki uspjeh."³

Gospodaru, Tebe hvalimo dok ne budeš zadovoljan, i kada budeš zadovoljan, i nakon što budeš zadovoljan.

Proučavanje Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života veoma je važno svakom muslimanu, jer time postiže mnoge ciljeve.

Najvažniji razlozi proučavanja života Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, su:

1. Oponašanje (povođenje i slijeđenje) Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kroz upoznavanje sa njegovom ličnošću, njegovim riječima i djelima, i

¹ Sura Ali Imran, 102.

² Sura En-Nisa', 1.

³ Sura El-Ahzab, 70-71.

kroz upoznavanje sa postupcima koje je odobrio ashabima.

2. Proučavanjem života svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, musliman stječe ljubav prema njemu, koja se na taj način neprestano povećava.

3. Kroz proučavanje Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života musliman se, također, upoznaje sa životom plemenitih ashaba, koji su se borili uz Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i tako stječe ljubav prema njima, koja ga podstiče da ih slijedi i kroči njihovim stazama.

4. Život Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, opisan je detaljno i precizno, od rođenja do smrti, prateći njegovo djetinjstvo, mladost, da'vu – pozivanje u islam, džihad, strpljivost, pobjede nad neprijateljima. Njegov život nudi muslimanu sliku muža, oca, vođe, ratnika, vladara, političara, daije, askete, sudije. Stoga svaki musliman može u njegovom životu naći primjer za sebe.¹

- Daija – islamski misionar će u njegovom životopisu naći metode da've i spoznati različite stepene kroz koje da'va prolazi, te će se upoznati s tim koja sredstva odgovaraju za koji stepen. To će mu koristiti u kontaktu s ljudima i u pozivanju u islam. Kroz upoznavanje sa Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, životom uvidjet će koliki je trud Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uložio radi uzdizanja Allahove riječi. Naučit će kako se ispravno postaviti spram nedaća i prepreka u da'vi, te kako postupiti u teškim situacijama i vremenu smutnji.

- Odgajatelj će naći poslaničke lekcije iz pedagogije, naučiti kako je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao na ljude općenito, a na svoje ashabe posebno, koje je lično odgajao i o njima brinuo, te je od njih napravio jedinstvenu kur'ansku generaciju i najbolju zajednicu koja se ikad pojavila među ljudima na Zemlji, zajednicu koja poziva dobru, a odvraća od zla, i vjeruje u Allaha, zajednicu s kojom je formirao državu koja je pronijela pravdu od istoka do zapada.

- Ratnik, vojskovođa, u njegovom će životu naći primjer savršenog ustrojstva i preciznu strategiju rukovođenja vojskom, plemenima, narodima i cijelim ummetom. Naći će jasno planiranje, preciznost u provođenju zadataka i posvećenost primjeni principa pravde, uspostavljanje temelja šure – savjetovanja, između vojske i komande, te između zajednice i njenog vođstva.

- Političar će saznati kako se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odnosio prema svojim najljućim zabludjelim političkim protivnicima, poput Abdullaha b. Ubejja b. Selula, lidera munafika – licemjera, koji se predstavljao kao musliman, a u duši krio nevjerstvo i mržnju prema Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Vidjet će kako je ovaj munafik kovao zavjere i širio glasine kojima je nanosio zlo Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, želeći ga time oslabiti i odvratiti ljude od njega, a kako se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odnosio prema njemu, strpljivo podnoseći njegovu mržnju, dok ljudi nisu otkrili njegovo pravo lice, pa

¹ Dr. Muhammed Ebu Faris, *Es-Siretun-Nebevije, Dirase ve tahlil*, str. 50.

su ga svi, čak i njegovi najbliži, napustili i privili se uz Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, skute.

- Učenjaci će pronaći ono što im je potrebno da bi razumjeli Allahovu Knjigu, jer je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tumačio Kur'an praktično ga primjenjujući. Poslanikov životopis daje ulemi uvid u događaje koji su bili povod objave određenih ajeta, i u tefsir mnogih ajeta, što im pomaže u razumijevanju i deriviranju zaključaka iz tih ajeta, i omogućava im da se užive u te događaje, nakon čega iz tih ajeta mogu izvući šerijatske propise, temelje šerijatske politike i steći ispravna znanja u različitim islamskim naučnim disciplinama. Proučavajući Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, život, moći će raspoznati derogirane i derogirajuće propise, i steći druga bitna saznanja, i tako će okusiti ljepotu islamskog duha i njegovih uzvišenih ciljeva.

- Asketa će iz njegovog života naučiti stvarno značenje i ciljeve asketizma.

- Trgovci će crpiti podatke o ciljevima trgovine, načinima i sistemu po kojem se odvija.

- Osobe u iskušenjima pronaći će u njegovom životopisu najuzvišenije stepene strpljivosti i postojanosti, što će ojačati njihovu ustrajnost na putu islamske da've, povećati im povjerenje u Allaha, i bit će ubijeđeni da bogobožnima pripada sretan kraj.¹

- Iz Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života ummet uči lijepo ponašanje, etičke vrijednosti, zdravu akidu, ispravan ibadet, visok moral, čistoću srca, stječe ljubav prema džihadu na Allahovom putu i želju za šehidskom smrću.

Ali b. El-Husejn je rekao: "Podučavali smo Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, bitkama sa istim žarom sa kojim smo podučavali suru iz Kur'ana."

Muhammed b. Abdullah je rekao: "Čuo sam svoga amidžu Ez-Zuhrija da je rekao: 'Ko nauči sve o Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, bitkama, znat će sve i o ovome i onome svijetu.'"²

Ismail b. Muhammed b. Sa'd b. Ebu Vekkas je rekao: "Otac nas je podučavao bitkama Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, navodeći nam svaku pojedinačno, i govorio je: 'Ovo je historija vaših predaka, pa je ne zaboravljajte.'"³

5. Izučavanje Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, upute u odgajanju ummeta i uspostavljanju države pomaže ulemi, vojskovođama, pravnicima –učenjacima fikha, i vladarima u spoznaji puta koji doprinosi ponosu islama i muslimana. Proučavajući Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, način odgajanja pojedinca i zajednice, preporoda društva i uspostavljanja države, učenjaci prepoznaju čimbenike preporoda i uzroke propasti naroda.

¹ Dr. Jahja el-Jahja, *Medhal li dirasetis-sire*, str. 14.

² Ibn Kesir, *El-Bidaje ven-nihaje*, 3/256-257, Darul-Ma'rife, i: 3/242, Mektebetul-Mearif, drugo izdanje, 1978. god., Liban. Mektebetun-Nasri, Rijad.

³ *El-Bidaje ven-nihaje*, 2/242.

6. Čitajući o Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, životu, musliman se upoznaje s njegovim aktivnostima u da'vi, stepenima kroz koje je da'va prolazila, uči o njegovoj sposobnosti da se suprotstavi svim metodama koje su mušrici koristili u borbi protiv da've, detaljnom planiranju hidžre u Abesiniju, pokušaju širenja da've u Taifu, pozivanju različitih plemena u islam u vrijeme hadžskih obreda, postepenom pozivanju ensarija, te njegovoj blagoslovljenoj Hidžri u Medinu.

7. Onaj koji proučava događaj Hidžre, njeno detaljno planiranje i precizno izvođenje, od samog početka pa do kraja, uvidjet će da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio potpomognut Objavom u svome životu i planiranju djelovanja. Iz toga musliman uči da je planiranje, u svemu što se od njega očekuje, sunnet i vjerska obaveza.

Musliman iz vjerovjesničkog programa života uči sve o umijeću vođenja konflikata, umješnosti dirigovanja svakom etapom i prelasku sa jednog nivoa na drugi. Iz Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, načina sučeljavanja sa protivničkim snagama, koje su činili židovi, munafici, nevjernici i kršćani, te pobjede nad njima, musliman uči da je uzrok tih pobjeda Allahova pomoć i pridržavanje za uvjete i razloge pobjede koje naš Gospodar Allah spominje u Svojoj Knjizi.

8. Povratak snage i čvrstine, slave i ponosa ovoga ummeta, te put uspostavljanja Allahovog zakona na Zemlji, u to sam potpuno ubijeden, leži u slijedenju vjerovjesničkih uputa. Allah kaže:

﴿ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ

الْمُبِينُ ﴿٥٦﴾

"Reci: 'Pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku!' A ako se okrenete, on je dužan raditi ono što se njemu naređuje, a vi ste dužni ono što se vama naređuje, pa ako mu budete poslušni, bit ćete na Pravom putu – a Poslanik je jedino dužan da jasno obznani."¹

Ovaj ajet pojašnjava da je put koji vodi postizanju čvrstine i snage – slijedenje Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a ajeti koji slijede govore o učvršćivanju i uvjetima koji vode ka tome. Allah kaže:

﴿ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ

الْفَاسِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٨﴾

"Allah obećava da će one među vama koji budu vjerovali i dobra djela činili sigurno namjesnicima na Zemlji postaviti, kao što je postavio namjesnicima one prije njih, i da će im zacijelo vjeru njihovu učvrstiti, onu koju im On želi, i

¹ Sura En-Nur, 54.

da će im strah sigurnošću zamijeniti; oni će samo Meni ibadet činiti, i neće druge Meni ravnim smatrati. A oni koji i poslije toga budu nezahvalni – oni su pravi grješnici. A vi namaz obavljajte i zekat dajite i Poslaniku poslušni budite da bi vam se ukazala milost."¹

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovi ashabi ispunili su sve uvjete postojanosti, prihvatili su iman sa svim njegovim značenjima i ispunili sve njegove ruknove, prakticirali su sve vrste dobrih djela, bili su marljivi u činjenju svakog hajra i svih vrsta dobročinstava, u svim segmentima života potpuno su obožavali Allaha, borili se protiv svih vrsta širka. Također su uzeli u obzir materijalne i moralne uvjete postizanja čvrstine i snage, na nivou pojedinca i zajednice, sve dok naposljetku nisu uspostavili državu u Medini, a zatim proširili Allahovu vjeru među različitim narodima i nacijama.

Zaostanak muslimana danas, za drugim nacijama u liderstvu na Zemlji, logičan je rezultat stanja naroda koji je zaboravio svoju poslanicu, omalovažio njen ugled i obezvrijedio njen značaj gomilama iluzija na polju znanja i rada, te zanemario Božije zakonitosti na Zemlji, i koji misli da se snaga i čvrstina postižu pustim snovima i željama.

Ova slabost imana, duhovna suša, ideološko lutanje, duševna rastrojenost, rasijanost uma i moralno propadanje, koje je zadesilo muslimane, uzrokovano je pojavom velikog zida između ummeta, s jedne strane, i Kur'ana, Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, uputstava, primjera iz vladavine pravednih halifa i svijetlih tačaka naše slavne historije, s druge strane.

Zar ne primjećuješ – zajedno sa mnom – pojavu mnogih koji govore u ime islama, a nemaju nikakve veze sa Kur'anom, Vjerovjesnikovom uputom, ponašanjem pravednih halifa. U svoj su govor uveli novu terminologiju i nejasna shvatanja, što je rezultat duševnog poraza pred zapadnjačkom civilizacijom. Oni se poigravaju riječima, upotrebljavajući uvijene izraze, satima pričaju kićene besjede, pišu knjige o filozofiji života, svemiru, čovjeku, načinima promjene, a u njihovim riječima i esejima gotovo da se ne može primijetiti duboko razumijevanje "doktrine čvrstine" i Allahovih zakonitosti o promjeni naroda i izgradnji država, na osnovu Kur'ana časnog, uzoritog vjerovjesničkog programa, ili da've vjerovjesnika i poslanika u njihovim narodima, ili da temeljito istraže našu slavnu historiju pa nam predstave faktore uspona kod Nuruddina Mahmuda ez-Zenkija, ili Salahuddina Ejjubija, ili Jusufa b. Tašefina, ili Mahmuda el-Gaznevija, ili Muhammeda el-Fatiha, koji su slijedili vjerovjesničku uputu u odgajanju ummeta i podizanju države. Umjesto toga, navode neke političare, mislioce i intelektualce, sa Istoka i sa Zapada, koji su daleko od nebeske Objave i Božijeg puta. Ne sporim da se treba okoristiti iskustvima drugih naroda, jer mudrost je izgubljena stvar vjernika – gdje god je nađe, najpreči je

¹ Sura En-Nur, 55-56.

da je uzme, ali sam protiv onih koji ne znaju ili ne žele da znaju za Božanski program, koji zaboravljaju da su stranice historije ummeta pune korisnih lekcija i pouka. I pored svega ovoga, oni nastoje da preuzmu vođstvo muslimana, koje bi vodili po svojim strastima i stavovima dalekim od svjetla Kur'ana i vjerovjesničkih uputa.

Kako je lijepo rekao Ibnul-Kajjim:

*Ne bojim se ja za grijehе svoje
Oni su na putu oprosta i gufrana
Strah me da se srce ne otrgne
Od suda Bož'je objave Kur'ana
I zadovolji se mišljenjem ljudi,
Ne d'o Milostivi, jednog dana.*

Prijeko nam je potrebno znanje o vjerovjesničkoj metodologiji u odgajanju ummeta i uspostavljanja države, spoznaji Allahovih zakonitosti koje vladaju među narodima i državama, kako se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odnosio prema ovim pitanjima kada je započeo misiju pozivanja ljudi Allahu, da u njegovim uputama pronađemo ispravan put ka našem učvršćivanju i našoj misiji, i da podignemo našu građevinu na ispravnom programu koja svoje temelje i ogranke uzima iz Knjige našeg Gospodara i sunneta našeg Poslanika. Allah kaže:

﴿ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴾

"Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onom svijetu, i koji često Allaha spominje."¹

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je sveobuhvatnu, uravnoteženu i integralnu doktrinu u odgoju ummeta i uspostavljanju države, potčinjenu Allahovim zakonitostima koje vladaju u društvenim zajednicama, zakonitostima prepoda naroda i izgradnje države. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odnosio se prema ovim zakonitostima sa izuzetnom mudrošću i krajnje inteligentno. To vidimo, naprimjer, u njegovom odnosu prema zakonu postepenosti, zakonu akcije i reakcije, iskušenja, poduzimanja uzroka, promjene u ljudskim dušama.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, usadio je u duše svojih ashaba Božanski program sa svim njegovim elementima, od shvatanja, vrlina, akide, do ispravnog poimanja Allaha i čovjeka, svemira, života, Dženneta, Džehennema, sudbine i određenja.

Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, metodologija odgajanja ostavila je veliki utisak na ashabe koji su se veoma revnosno pridržavali njegovih smjernica. Ako bi neki ashab bio odsutan određeno vrijeme, po povratku bi se raspitivao šta

¹ Sura El-Ahzab, 21.

je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, radio, šta ih je novo naučio, na šta ih je uputio, koji ajeti su objavljeni dok ga nije bilo. Slijedili su Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u stopu, i u krupnim stvarima i u sitnicama. Nisu se zadržavali na tome da temeljito izvršavaju, nego su tome podučavali svoju djecu i sve u svome okruženju.

Ova knjiga se bavi istraživanjem događaja vezanih za život Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, stoga govori o stanju čovječanstva prije pojave Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i o vladajućim civilizacijama, političkim, ekonomskim, društvenim i moralnim prilikama tog doba, te o bitnim događajima koji su se odigrali prije Vjerovjesnikovog rođenja.

Ova knjiga govori o spuštanju Objave, etapama da've, ideološkoj, moralnoj, ibadetskoj izgradnji u mekanskom periodu da've. Govori o metodama kojima su se služili mušrici u borbi protiv islamske da've, o hidžri u Abesiniju, počasti Israa i Miradža, obilasku plemena s ciljem da've, vjesnicima hajra i zracima svjetla iz Jesriba, Vjerovjesnikovoj hidžri. Knjiga zaustavlja čitaoca kod događaja da bi iz njih naučio lekcije i izvukao pouke, kako bi se time okoristili muslimani u našem savremenom dobu.

Također, knjiga govori o Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, životu od momenta ulaska u Medinu pa do smrti. Objašnjava Vjerovjesnikovu metodologiju učvršćivanja stubova zajednice i odgajanja društva, sredstvima izgradnje države i borbi protiv njenih vanjskih i unutrašnjih neprijatelja. U ovome djelu bavio sam se Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, doktrinom upravljanja društvom, njegovim ugovorima sa sljedbenicima Knjige, koji su zapisani u dokumentu, kao i njegovim džihadskim pokretom, te načinima na koje je rješavao ekonomske probleme i razvio kod muslimana visoko shvatanje ove vjere, koja je došla da spasi čovječanstvo iz dubokih tmina idolopoklonstva i odbacivanja šerijata Mudrog i Uzvišenog. Pokušao sam ispraviti problem redukcionističkog pristupa Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, životopisu, prisutnog u umovima mnogih sinova muslimanskog ummeta. Naime, u proteklim decenijama pojavile su se izvanredne studije na temu Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života, koje su Allahovom voljom, naišle na prijem kod šire čitalačke publike, poput knjige *Zapečaćeni džennetski napitak*, Safijurrahmana el-Mubarekfurija, *Fikhus-siretin-Nebevije*, Muhammeda el-Gazalija, *Fikhus-siretin-Nebevije*, dr. El-Butija, *Es-Siretun-Nebevije*, Ebul-Hasena en-Nedevija, ali te studije su bile sažete, te nisu obuhvatile sve događaje iz Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života.

Neki univerziteti su uveli ove knjige u nastavni program pa su pojedini studenti stekli dojam da je onaj koji nauči sadržaj tih knjiga obuhvatio sve što se tiče Vjerovjesnikovog životopisa, a to je, po meni, krupna i opasna greška u odnosu prema Vjerovjesnikovom životopisu. To se uvuklo i među neke imame džamija i u vođstvo nekih islamskih pokreta, što se odrazilo na sljedbenike i prouzročilo nedo-

statak potpune slike o životu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kod mnogih ljudi. Šejh Gazali, na kraju svoje knjige *Fikhus-siretin-Nebevije*, upozorava na opasnost nedostatka potpune predodžbe o Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, životu, i kaže: "Možda ćeš pomisliti, ako si pročitao životopis Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, od njegovog rođenja do smrti, da si naučio sve o njegovom životu, a to je velika greška. Poslanikov život možeš ispravno shvatiti samo ako budeš izučavao Kur'an i sunnet. Tvoja veza sa Vjerovjesnikom islama bit će onoliko čvrsta koliko si naučio o Kur'anu i sunnetu."¹

U ovoj studiji autor baca svjetlo na kur'ansku dimenziju vezanu za život Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, poput Bitke na Bedru, Uhudu, Hendeku, Bitke protiv Benu Nadira, hudejbijjskog primirja, Pohoda na Tebuk, a zatim iz tih događaja izvlači lekcije i pouke, te lekcije o Allahovim zakonitostima koje su uzrok pobjede i poraza, analizira kako je Kur'an liječio bolesti duša kroz događaje koji su se odvijali.

Vjerovjesnikov životopis nudi svakoj generaciji ono što će joj pomoći na životnom putu. Vjerovjesnikov životopis je koristan i daje rješenja za popravljjanje stanja u svakom vremenu i mjestu.

Godinama sam izučavao Kur'an i Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, život. To su bili najljepši dani moga života: bio sam zaboravio svoju usamljenost i otuđenost od ljudi, naprosto sam se stopio sa biserima, blagom i dragocjenostima rasutim po stranicama knjiga, te sam ih sabrao, složio i uredio, kako bi bili dostupni sinovima ovog veličanstvenog ummeta.

Tokom istraživanja primijetio sam razlike u spominjanju lekcija, pouka i koristi, kao i u navođenju događaja, u različitim životopisima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo da se radi o djelima klasičnih ili savremenih autora. Tako, kad su u pitanju klasični autori, nekad Ez-Zehebi navodi nešto što ne navodi Ibn Hišam, ili Ibn Kesir spominje nešto što ne spominju autori *Sunena*, ili, u slučaju savremenih autora, ponekad Es-Sibai navodi nešto što ne navodi El-Gazali, a El-Buti spominje nešto što nije spomenuo El-Gadban itd.

U tefsirima, knjigama komentara hadisa, poput *Fethul-barija* i *Šerhu Muslima* od En-Nevevija, i knjigama fikha, našao sam podatke koje ne navode ni klasični ni savremeni autori Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, životopisa. Allah me počastio time da sakupim te lekcije i pouke, i složim u lijep đerdan, koji pruža jasan pregled i pomaže čitaocu da sa lahkocom ubere te zrele plodove.

Ova knjiga rezultat je naučnog rada i praktičnih ideja, sabranih iz stotine izvora. Ovaj skromni trud obiluje dijalogima, raspravama i savjetima. Neki su skrenuli pažnju na rijetka djela koja su korištena kao izvor, te potrebu da se učine dostupnima, neki su ukazali na nužnost obraćanja pažnje na zakonitosti prema

¹ El-Gazali, *Fikhus-siretin-Nebevije*, 476.